UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. I. cap. 3. de Probatione Ejus ex V. T.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72506

Visual Library

Tertiæ Controversiæ DE ECCLESIA IN PURGATORIO,

LIBRI PRIMI CAPVT TERTIVM, De *Probatione ejus ex Veteri Testamento.*

EX eo quidem aliquot ligna ad exsufflandum Ignem in alterâ Vitâ purgatorium colligit Bellarminus, sed non ejusdem æstimii, ut Ipse ultrò fatetur, de cæteris omnibus, solo Maccabaico excepto scribens, quod *probabiliter saltem* adhibeantur, & quia Patres Sancti iisdem ad illustrandum hunc Ignem usi fuerint. De authoritate testimonii Maccabaici, ut prolixè hic agatur, opus non est, cùm sub initium hujus operis, libro nimirum primo *de Verbo DEI*, capite post decimum quinto, id præstitum sit, omniaque Augustini loca sufficienter fuerint excussa, quæ Bellarminus pro more suo ad opus extendendum iteratâ vice hic adduxit. Quamvis verò de cæteris ex Veteri Testamento locis Bellarminum habeamus fatentem, ea Purgatorium non nisi *probabiliter* suadere, quia tamen addit, Sanctos Patres iisdem ad probandum illud usos fuisse, ea in specie prætermitti non debent, quæ Augustini authoritate niti videntur. In numero eorum *quartus* est, qui Regium Psaltem habet authorem, ita DEO humiliter supplicantem:

Psal. 6. & 38. *Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in irâ tuâ corripias me.* Bellarminus hæc de eo habet: *Etsi hæc verba variè possint exponi, Augustinus tamen ita exponit, ut in furore arguì à Deo, sit in æternum damnari; in irâ autem corripi, sit puniri severè post hanc Vitam, ad correctionem tamen & emendationem.* Addit ipsa Sancti Patris verba, mentem Regii Psaltis, ut putat, exhibentia: *In hac vita purges me, talem me reddas, cui jam emendatorio Igne opus non sit.* Non urgebo, quod *Gerhardus* noster & *Chamierus* in hujus loci Vindiciis monent, pro *Igne emendatorio* in quibusdam Editionibus legi, *emendato Igne*, cùm Lovanienses in ultima harum in Psalmos Enarrationum editione ad manuscriptos Codices, ut in Titulo profitentur, castigata *emendatorium* post alios plures exhibeant, neque adeò multum ad rem ipsam videatur interesse, sive *emendatum*, sive *emendatorium* Augustinus scripserit. Id præprimis hic attendendum venit, Augustinum in Sexti Psalmi enarratione discrimen, cui Bellarminus Ignem Purgatorium superstruxit, non agnoscere, sed omninò tollere, imò etiam aliquatenus invertere, sequentia scribentem: *Corripias, mitius videtur; ad emendationem enim valet. Nam, qui arguitur, id est, accusatur, metuendum est, ne in finem habeat damnationem. Sed quoniam furor plus videtur esse, quàm ira, potest movere, cur illud, quod est mitius, id est, correptio, cum eo positum est, quod est durius, id est, cum furore? Sed ego,* inquit Augustinus, *unam rem duobus verbis significatam puto.* Et ne id frustra statuere videatur, addit: *Nam in Græco* θυμὸς, *quod est in primo versu hoc significat, quod* ὀργὴ, *quod est in secundo versu. Sed cùm Latini vellent etiam ipsi duo verba ponere, quæsitum est, quid esset vicinum iræ, & positum est furor. Ideò Codices variè habent. Nam in aliis prius invenitur ira, deindè furor; in aliis furor prius, deindè ira. In aliis pro furore ponitur indignatio aut bilis. Sed quidquid illud est, motus est animi provocans ad pœnam inferendam.* Et hanc vocabulorum indifferentiam ipse Bellarminus agnoscere debuit, in Explicatione sexti hujus Psalmi scribens: *Petitio est hæc verè pœnitentis & contriti, qui super omnia peccatum odit. Nam tunc Deus arguit, id est, accusat & corripit peccatorem in ira & furore, quando non castigat, ut salvet, ex amore paterno, sed ut perdat*

NB.

perdat & Iustitiæ satisfiat; quod facit in hâc vitâ, quando percutit cæcitate & obstinatione, ut sit peccatum pœna peccati, in aliâ verò vitâ, quando perdit in Gehennam. Iste igitur concussus horrore, & timens abyssum judiciorum Dei, non recusat flagellum pœnarum, quæ non separant à Deo, sed compellant ad Deum; sed horrendum, id est, tradi in desideria cordis sui, in passiones ignominiæ, obdurari, & tandem in æternum separari à facie Dei. Porrò, *ira & furor pro eodem accipiuntur hoc loco, sicut etiam argui & corripi; est enim familiare Prophetis, id ipsum bis accipere, explicandi vel inculcandi gratiâ.* Nulla in his Bellarmini verbis scintilla Ignis purgatorii adparet, quibus si aliorum quoque Interpretum, nominatim *Iacobi de Valentiâ, Cajetani, Eugubini, Genebrardi, Iansenii Gandavensis, Titelmanni, Agellii, Maldonati, Lorini, &* noviſſimi omnium *Muisii* Explicationes adjungantur, nihil pro Igne hoc excitando subsidii præstabunt. Quin & ad Psalmum trigesimum & septimum vel juxta Ebræos octavum non mutavit Sententiam Bellarminus, ad hanc suam verborum Davidis paraphrasin provocans, utut Augustini quoque de Purgatorio Igne Sententiam, libero tamen Lectoris arbitrio proposuerit, de quâ notandum *primò*, quod eam Doctor augustus eo Apostoli oraculo niti existimaverit, quod post ex Ejusdem mente plenius examinabitur; *deindè*, inhæsisse quidem Augustini animo aliquam de quodam Igne post hanc Vitam Purgatorio opinionem, sed alio longè sensu & splendore, quàm quo in oculis Papæorum lucet, cùm Ignis Purgatorius, quem Augustinus, sed probabiliter tantum, credidit, tum demum ex Ejus Sententiâ ardere incipiet, cùm Papisticus jam fuerit extinctus, ut paulò post amplius indicabitur; ut adeò demonstratio Ignis Purgatorii ex testimonio Davidis ad sensum Augustini intellecto ineptè sit à Bellarmino susceptа. Sed etsi ita esset, atque Augustinus verba Regii Psaltis de Igne Purgatorio ad sensum Ecclesiæ Romanensis hodiernæ intellexisset, quo tamen modo Eum non intellexisse certum omninò est, id *tertiò* adhuc restat observandam, vix ac ne vix quidem Doctores Romanos in aliis S. Scripturæ testimoniis explicandis admissuros, ut si solus cæteris Patribus contrarium vel aliud sentientibus singulare quid statuat Augustinus, de cujus in Psalterium Enarrationibus *Sixti Senensis* judicium supra audivimus, contra cæteros omnes solus obtineat, Ejusque explicationi tanquam optimæ & solùm valituræ standum sit. Atqui ex priorum Seculorum temporibus neminem Augustino in hujus Dicti explicatione consentientem adjungere potuit Bellarminus, non intermissurus, si unus & alter Ei occurrissent. Quod enim *Bedam, Haymonem, Dionysium Carthusianum* ad has citat partes, nemo non videt, quàm longè ab Augustini Seculo sint dissiti, & quàm non ad illud Authoritatis culmen pertingant, quâ alii Ecclesiæ proximiorum post Apostolos Seculorum Doctores adhuc hodiè ex debito inter Orthodoxæ Veritatis Professores gaudent, ut *Origenem & Arnobium*, utpotè non unâ de causâ suspectos, taceam, ex Latinis *Hieronymus*, ex Græcis *Basilius, Chrysostomus, Theodoretus*, suis quisque meritis in rem Ecclesiæ publicam illustres, nullam omninò hujus Augustinianæ Explicationis mentionem facientes, è quorum numero dum *Chrysostomus* non postremum occupat locum, placet in gratiam curiosi Lectoris aliqua depromere ex eâ in Psalmum sextum Homiliâ, quam cum paucis quibusdam aliis, ante Annos non ita multos, ex Manuscripto Codice Regiæ in Hispaniâ Bibliothecæ S. Laurentii Scorialensis, *Joh. Baptista Cotelerius*, è Collegio Sorbonæ, in Galliâ cum Interpretatione Latinâ ac Notis edidit, in quâ ad mentem Regii Psaltis super citata Ejus verba hæc leguntur: *Propheta* tremendo „Tribunali oculis mentis adsistens, quasi jam nudus ac demissâ cervice, nihil præterea „rogat Judicem, nisi id duntaxat: *Domine, ne in furore tuo arguas me.* Novi Domine, „quod horrendum ac terribile me manet Tribunal coram Angelis & omni Creaturâ, „ubi Tu super formidandum ac excelsum Thronum ad judicandum præsides, & omnium delictorum, quæ peracta sunt, manifestationem ac revelationem facis; & non audeo, neque à facie multorum peccatorum meorum, apud Te confiteri, Domine, quia „majus est peccatum meum, quàm ut dimittar, quia plus cæteris hominibus in Te deliqui, quia ultra modum Nomen Tuum exacerbavi. *Peccata mea, sicut onus grave, „gravata sunt super me, & curvatus sum usque in finem.* Sanctum nomen tuum irritavi, „mandatis Tuis non obtemperavi, Divitias tuas improbè dissipavi, Thesaurum tuum „malè consumsi, Arrham, quam mihi dederas, cum inimicis tuis comedi; Vocem „mandati tui non servavi, Tunicam, quâ me indueras, sordidavi; Lucernam, quam „mihi paraveras, extinxi dormitans; Faciem meam, quam expurgaveras & laveras, „peccatis dehonestavi; oculos meos, quos illuminaveras, pravè iterum excœcavi; „Labia mea, quæ sanctificaveras, iterùm maculavi. Et scio, Te omninò acta mea re-

„ prehensurum; ac propterea non est, quò effugiam, sed prorsus arguar, necesse est,
„ *Domine, ne in furore tuo arguas me.* Non dico, ne arguas me, sed, ne in furore tuo ar-
„ guas me. Lucrer & ego, auferamque hoc à Te, qui solus es humanus. Tu nosti
„ accuratè omnes meos lapsus occultos: verùm ne *in furore tuo arguas me*, ne publices,
„ ne manifestes illos omnibus Angelis & hominibus in meum dedecus. *Domine, ne in*
„ *furore tuo arguas me.* Nam si mortalis Regis iram nemo ferre valet, quanto minus Dei
„ iram ac furorem sustinebit creatura. *Neq; in irâ tuâ corripias me.* Non dico, ne cor-
„ ripias, omnes enim correptione & castigatione indigent, sed, dum me corripies, ne in
„ irâ tuâ corripias. Domine, quandoquidem innatum habes ac inseparabilem huma-
„ nitatis abyssum & longanimitatis pelagus, ne in furore tuo arguas me, neque in irâ tuâ
„ corripias me, sed adhuc atque adhuc erga me esto patiens; ne festines immaturum
„ me è Vitâ demetere, neve properes me exscindere ut ficum infructuosam, sed tan-
„ quam bonus ac benignus Dominus dona mihi cum cæteris Beneficiis hunc etiam An-
„ num ad Pœnitentiam, & ne tædio adficiaris in portandâ meâ desidiâ, & ne rapias *im-*
„ *paratum &c.* Hæc & alia ibidem plura *Chrysostomus*, si modò *Chrysostomum* agnoscunt
„ Parentem, ut quidem laudatus Editor extra omne dubium ponit, id quod Lectoris ju-
dicio commendamus.

Sequitur nunc ex Veteris Testamenti pro Igne Purgatorio testimoniis ordine & numero *sextum*, ex libro Vaticiniorum Isaiæ desumtum, ubi inter alia hæc leguntur: *Si*
cap. 4. *abluerit Dominus sordes filiorum & filiarum Sion, & sanguinem Ierusalem laverit de medio ejus, in Spiritu judicii, & Spiritu combustionis.* Notat Bellarminus, *Augustinum exponere hunc Locum de pœnâ Purgatorii.* De quo ut certi simus, quid statui debeat, observandum est, quod ad antecedens quoque ex Psalterio testimonium monuimus, credidisse Augustinum probabiliter, futurum (non esse jam) in ultimo Judicii die aliquem Purgatorium Ignem, & de eo non tantum Malachiæ testimonium, quod paulò post in considerationem veniet, sed & citatum Esaiæ intelligendum esse. Verùm addidit notanter San-
lib. 20. de Civit. Dei, cap. 25. ctus Doctor: *Nisi fortè sic eos dicendum est emundari à sordibus & eliquari quodam modo, cùm ab eis mali per judicium pœnale separantur, uti illorum segregatio atq; damnatio sit istorum purgatio, quia sine talium de cætero commixtione futuri sunt.* Quæ Augustini Explicatio si valet, nullo planè modo ad Ignem Purgatorium, qualem Papistæ credunt, pertinere potest. Certè *Leo Castrius*, Doctor Salmaticensis, ante hoc Seculum amplissima è Patribus in hunc Prophetam scribens Commentaria, remittit quidem industrium Lectorem ad hoc Augustini testimonium, sed præter id aliam Ejus super hoc Oraculo laudat Sententiam; *Augustinus intelligit his verbis Fidei Sacramentum declarari, hoc est, Baptisma, quo purificantur, qui mortis fuerant rei, ut sint æternæ Vitæ hæredes.* Et iterùm: *Mihi perplacet Augustini Sententia, ut significatum hoc loco sit tempus, quando promissa sunt complenda, quando Dominus Sacro Baptismate eluerit humani generis peccata, tunc Spiritum ardoris datum esse significat; non enim in nudâ abluti sumus aquâ, sed Spiritu Sancto, & Igne Divino liquatæ & excoctæ sunt animorum nostrorum sordes.* Addit, ita etiam hoc Oraculum explicare *Hieronymum, Cyrillum, Procopium*, & ex parte *Chrysostomum.* Recentiorum ex Papæis Interpretum, nominatim *Hectoris Pinti, Franc. Forerii, Ariæ Montani, Sanctii, Cornelii à Lapide, Tirini*, & inprimis *Alvarezii* Explicationes vitandæ prolixitatis causâ non adduco, illud saltem noto, neque hic Bellarminum sincerè egisse, hujus Oraculi mentem ex Sententiâ Augustini ad Ignem Purgatorium trahendo, id quod ab *Immanuele Sa*, & *Iohanne Marianâ*, Bellarmini vestigia prementibus, (nescio an ex malitiâ, an ex imprudentiâ?) tactum est; cùm & ille Ignis Purgatorius, de quo dubitanter hoc Oraculum explicavit Augustinus, alius planè sit ab Igne Papistico, & insuper aliam Ipse subjecerit Interpretationem non improbabiliorem, si non magis probabilem, quin & *Leo Castrius*, Interpres hujus Prophetæ plurium Elogiis commendatus, aliam planè & quammaximè commodam ex Eo laudaverit, ad Ignem hunc Purgatorii minimè pertinentem.

Succedat nunc juxta ordinem à Bellarmino observatum Locus pro Igne hoc Purgatorii numero *nonus*, Augustini videlicet authoritatem & consensum, si Bellarmino fides habenda, secum ferens. Ita enim porrò Bellarminus: *Nonus est Locus ex nono capite Zachariæ*: Tu autem in Sanguine Testamenti tui eduxisti vinctos tuos *de lacu*, in quo non est aqua. *Etsi enim hunc locum adducunt passim pro liberatione Patrum ex limbo, melius tamen convenit liberationi animarum ex Purgatorio, „ quas Christus eduxit, cum eò descendit*

post

post mortem suam, primò, *quia isti rectius dicuntur vincti*; secundò, *quia in Purgatorio non est aqua consolationis, quæ est in limbo, ut patet ex cap. 16. Lucæ de Lazaro. Vnde Augustinus contendit, Christum, cum descendit ad Inferos, non solùm Patres invisisse, sed eos etiam, qui cruciabantur in Inferno, id est, in Purgatorio, & indè multos eorum liberasse.* Atqui Bellarminus ipse suprà de Descensu Christi ad Inferos agens, defensurus, *animas piorum non fuisse in Cælo ante Christi adscensionem*, ad hoc etiam Zachariæ Oraculum provocat, addens, *Patres communi hoc docere consensu*, & de Augustino in specie monens, *etsi ambigere videatur, an sinus Abrahæ, ubi olim fuerint animæ Patrum, in Inferno, an alibi esset; affirmare tamen, in Inferno fuisse, ut omnes cæteri Patres semper docuerint.* Cùm aliorum Ecclesiæ Doctorum vindicias scribere hujus non sit loci, sufficiat nunc saltem illud monuisse, grandem hic Augustino fieri Injuriam, supra ostensam luculentissimè, ubi de Christi ad Inferos descensu ex professo fuit actum. Accedit, Bellarminum sibimetipsi contrarium esse, dum Oraculum Zachariæ, quod antehàc de Patrum Limbo voluit intellectum, nunc ad Purgatorii Ignem fovendum attrahit, utrobique Augustini authoritate fretus, cùm tamen ignorare nec potuerit, nec debuerit, Sanctum Patrem aliter longè de hoc Zachariæ Oraculo scripsisse, sequentem videlicet in modum: *Quid per hunc locum Propheta velit intelligi, diversa possunt sentiri, etiam secundum rectam Fidem. Mihi tamen videtur non eo significari melius, nisi humanæ miseriæ siccam profunditatem quodammodo & sterilem, ubi non sunt fluenta Justitiæ, sed iniquitatis Lutum.* Etli autem fortè Augustinus alicubi hunc lacum de Purgatorio intellexisset, cujus tamen nullum ex omnibus Ejus operibus facere potuit indicium Bellarminus, quamvis fucum Lectori faciens, ac si Augustinus Expositioni suæ de Purgatorio faveret; nobis tamen satis esse posset, quod non plane nulli ex Interpretibus Papæis, non attentâ Augustini authoritate, aliter de eo senserint. *Esthius* certè in suis *Additionibus*, utut celebratiorem apud Authores de Patrum Limbo sensum adducere non neglexit, Unum tamen hunc esse notanter scripsit, *Christum in Sanguine Testamenti sui, id est, per meritum Passionis suæ, & per Sanguinem illum in Cruce effusum, quo dedicatum est Novum Testamentum, omnes electos suos, qui tenebantur tanquam vincti & incarcerati sub potestate Diaboli & sub jugo peccati, ex eâ iniquitate liberasse; & secundum hanc Expositionem, lacum, in quo non est aqua, captivitatem esse humani generis, quâ quamdiu detinetur, vacuum est ab aquâ Gratiæ Divinæ.* Ante illum *Arias Montanus* Oraculi hujus Sensum ad Statum populi sub Testamento veteri retulit, gratiam Novi fœderis in eo promissam „ existimans: *In hujus Testamenti* sanguine Israelitas à durissimæ & inutilis servitutis vin„ culis relaxandos liberandosque eos Deus pollicetur, ergastulis illis, in quibus olim o„ mnes fuerant, nunc verò maxime illorum reliquiæ sunt; namque ad plenam Israelita„ rum liberationem hoc Vaticinium spectat. Adpellatur autem illa Israelitarum con„ ditio lacus, in quo non est aqua; quæ descriptio cum omnibus illis temporibus aptè, „ sed cum his aptissimè collata convenit, quando illa olim Israelitarum servitus parùm „ utilis existimata sit, quippè quæ nihil ad perfectum adduxerit, nunc verò non inutilis „ modò, sed pernitiosa etiam sit. Accedente namque & extante Christi luce omnis „ illa rituum ceremoniarumque atque traditionum Judaica umbra parùm olim salubris, „ obsolescens tandem pestilens esse cœpit. Atque hæc res aptissimâ translatione à Vate „ explicata est. Namque subterraneus lacus, in quo aqua vel non fuerit, vel esse desie„ rit, tum humido, caliginoso, crassoque aere propter corruptas terræ exhalationes of„ funditur, tum maleficis & nocentibus Serpentum bestiarumque generibus abundat. „ Omnis autem hæc descriptio ad antiquam Ægyptiacæ Servitutis imaginem refertur; „ neque enim hæc, in quâ nunc Israelitæ sunt, aut levior aut clementior quàm illa est, de „ quâ olim fuit scriptum. Adeò sibi sacra omnis Scriptura ubique constans & consona „ est. Atque hoc in loco Israelitæ secundum carnem olim fuêre, in quo, sed multò de„ teriore, ut diximus, ii etiam, qui illud nomen adhuc tuentur, sunt; quibus Divinæ li„ bertatis & salutis desiderium & expectationem *Vates ipse ex Divino Responso commovere studet.* Et ad hunc ferè Sensum novitius in plerosque Testamenti utriusque Libros Exercitator, *Castaneus*, Pictavorum in Galliâ non ita pridem Episcopus, hoc Zachariæ Oraculum sequenti illustravit paraphrasi: *Tu quoq;, Christe, in Sanguine Novi Testamenti tui, tamdiu præstolati, emisisti gratuitò vinctos olim homines durioribus præceptis à Mose promulgatis de Veteris Legis lacu, in quo non est Baptismatis aqua, quælibet piacula leniissimè abstergens, sed cruentum dolorem inurens Circumcisio.*

Epist. 89. ad Evod. lib. 12. in Gen. cap. 33. lib. IV. de Christo; cap. 11. lib. 20. de Civit. Dei, cap. 15. conf. Sixt. Senens. Bibl. S. lib. V. Annot. 261. lib. 18. de Civ. Dei, cap. 35.

Restat nunc ultimus ex Veteri Testamento pro Igne Purgatorii locus ex Malachiâ desumtus, sequens de Christo Oraculum exhibens: *Ipse sedebit quasi Ignis conflans, &* cap. III.

purgabit filios Levi, & colabit eos &c. de quo Bellarminus hæc habet: *Hunc locum exponunt de pœnâ Purgatoriâ* Origenes, Ambrosius, Hieronymus, *Augustinus* &c. Addit, *Quanquam pœna illa Purgatoria non est ea, de quâ nunc agimus, nam illa purgabit viventes, nos autem agimus de pœnâ mortuorum; rectè tamen indè infertur Purgatorium. Nam ideò tunc præcedet tribulatio gravissima, & post eà etiam ignis descendet, & purgabit celerrimè omnes Reliquias Peccatorum in hominibus justis, quia tunc repentè Ecclesia, quæ est in terris, adsumenda erit ad Sponsum, nec erit tempus purgationis ulterius, ut nunc est post mortem ante judicium.* Ut de consequentiâ inconsequente non dicam, quam per se videt Lector aliquatenus saltem judicare doctus, illud præprimis notandum est, Bellarminum Augustini super hoc Oraculo Sententiam ritè non expressisse, cùm id Eum de purgatione viventium, in hoc nimirum Seculo, intellexisse scribit; contrarium enim ex ipsius Sancti Doctoris verbis perspicuum est. Nam ubi prolixe satis hoc Prophetæ Vaticinium verbotenùs adduxit, ita de eo suam expressit Sententiam: *Ex his videtur evidentius adparere, in illo Judicio quasdam quorundam purgatorias pœnas futuras*, quam suam Sententiam, adducto etiam illo Esaiæ Oraculo, quod paulò ante vindicatum est, in sequentibus comprobare studet, ut adeò opus sit credere, Bellarminum vel ab alio seductum non ipsum inspexisse locum, vel studio singulari fallere Lectorem incautum voluisse. Quid de hâc Augustini Sententiâ habendum sit, ut hic excutiatur, necessum non est, cùm sufficere possit, eam cum Bellarmini Sententiâ non eandem esse, id quod ipse, utut eam non ritè expresserit, ex parte fateri coactus fuit. Accedit nunc, *Christophorum de Castro*, & Complutensem antehàc & Salmanticensem Doctorem, concedere quidem, *multos eosque graves Authores, nominatim* Eusebium, Chrysostomum, Theodoretum, *Augustinum, de posteriori ad Judicium adventu hoc Vaticinium intellexisse; at veriorem existimare Expositionem Cyrilli, Theodoreti* semetipsum corrigentis, *Ruperti, Dionysii Carthusiensis, Vatabli, Ariæ Montani*, aliorum, *de priori adventu Christi hanc Prophetiam intelligentium.* Addo *Franciscum Riberam*, ejusdem Sententiæ Interpretem; & ex superabundanti ipsum quoque Bellarminum, sui iterùm ex more non semel hactenus observato immemorem, qui sub initium hujus de Igne Purgatorio tractationis, ubi de tribus è S. Scripturâ Purgatoriis agit, ad secundum, quod hujus Vitæ tribulationibus adscribit, hoc ipsum Malachiæ Oraculum refert, ideò *quod de iis ad literam videatur intelligendum*, addens expresè, de hoc Igne Purgatorio, nimirum hujus Vitæ tribulationum, hic non agi, *tum quod sit extra Controversiam, tum etiam, quod non semper tribulatio hujus vitæ sit purgatoria.* Et tamen, ubi Ligna ad exsufflandum Ignem purgatorium fuerunt comportanda, hic quoque locus aliquem inter cætera Veteris Testamenti loca minus pertinenter adducta occupare debuit locum, ne quid ad ejus illustrationem, potiùs obscurationem & omnimodam extinctionem deesset.

lib. 20. de Civit. Dei, cap. 25.

vid. D. Dorsch. in Artic. abus. Disp. 4. pag. 92.

CAPUT QUARTUM, & seqq.

De

Novi Testamenti pro Purgatorio Testimoniis.

INacie hic collocatur illud, quo Christus testatur, *esse quoddam peccatum, quod non remittatur, neq; in hoc Seculo, neq; in futuro.* Hinc scribit Bellarminus colligere Sanctos Patres, interque eos Augustinum, *quædam peccata remitti in futuro Seculo per orationes & suffragia Ecclesiæ.* Quia ad duo Augustini loca provocat Bellarminus, de ùtroque in specie videndum, quid statui debeat. Et prior quidem, quem respicere videtur Bellarminus, in Editione Parisiensi ante hoc Seculum curatâ sequentem in modum habet: *Pro defunctis „quibusdam,* vel ut dicitur pro mortuis, vel Ecclesiæ vel quorundam piorum exauditio„rationem ejus, licet, qui in Christo renati, non adeò ita malè vixerint in corpore, ut ta„li misericordiâ habeantur indigni, nec iidem sic benè, ut inveniantur tali misericordiâ „non egere. Tales etiam constat ante Judicii diem per temporales pœnas, quas eorum „spiritus patiuntur, purgatos receptis corporibus Ignis æterni Suppliciis non tradendos. „Quod si ita est, quid dicendum est de his, qui in simili vitâ inveniuntur in die Judicii, id „est, quos hujusmodi dies ille viventes invenerit, cùm quodammodo uno momento „moriantur & resurgant, & non sit spatium, ut pro eis aut Oratio Sanctorum possit audiri, „aut eorum vita ante Judicium temporali pœnâ purgari? Numquid dicendi sunt æterno „Igni nunquam absolvendi posse tradi tempore Judicii, quibus vitam talem egisse concedi-

Matth. 12.

lib. 21. de Civ Dei, cap. 24.